

C?evreye Yo?nelik Tutum O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *C?evreye Yo?nelik Tutum O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19434>

Özet

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği (ÇYTÖ), Yaşaroğlu ve Akdağ (2013) tarafından ilköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, öğrencilerin çevreye ve çevresel sorunlara karşı geliştirdikleri tutumları bilimsel yöntemlerle ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, çevresel farkındalık ve sorumluluk düzeylerini saptayarak, çevre eğitimine yönelik programların etkinliğini değerlendirmede kullanılabilecek bir araç sunmaktadır.

Ölçek geliştirme çalışması kapsamında geçerlik ve güvenirlik analizleri titizlikle yürütülmüş olup, ölçeğin iç tutarlılığı güçlü istatistiksel değerlerle kanıtlanmıştır. Ölçek, 3'lü Likert formatında hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği, ÇYTÖ, Çevre, ilköğretim, Tutum, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Cihat Yaşaroğlu, Mehmet Akdağ.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin çevre bilinci ve çevreye karşı olan duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimlerini, yani tutumlarını standart bir yöntemle nicel olarak belirlemektir. Ölçek, özellikle erken yaşlardaki eğitim süreçlerinde çevresel tutumların düzeyini saptayarak, çevre eğitimine yönelik müfredat ve programların etkinliğini değerlendirmeye yardımcı olmayı hedefler.

ÇYTÖ, araştırmacılara ve eğitimcilere, öğrencilerin çevreye olan yaklaşımlarındaki olumlu veya olumsuz yönleri tespit etme fırsatı sunar. Bu sayede, gelecekteki çevresel davranışları şekillendirmede kritik rol oynayan tutumların belirlenmesi sağlanır ve müdahale programları için temel veriler elde edilir.

Yapı (Construct)

Ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapı, **Çevreye Yönelik Tutumdur**. Bu yapı, bireyin doğal çevreye, ekolojik sorunlara ve çevrenin korunmasına dair sahip olduğu duygusal tepkileri, inançları ve potansiyel davranış niyetlerini kapsayan karmaşık ve çok boyutlu bir yapıdır.

Çevreye yönelik tutumlar genellikle çevresel farkındalık, sorumluluk duygusu ve çevre koruma

eylemlerine katılma isteklili?i gibi bile?enlerle ilikilidir. Ölçek, bu tutumların düzeyini küçük ya?taki katılımcıların bili?sel düzeylerine uygun olarak 3'lü Likert formatında de?erlendirir.

Geçerlik

Çevreye Yönelik Tutum Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçek geli?tirme sürecinin temelini olu?turmu?tur. Ya?aro?lu ve Akda? (2013) tarafından yürütülen çal??mada, ölçe?in yap? geçerlili?ini sa?lamak amacıyla uzman görüşüne ba?vurulmu? ve istatistiksel analizler (muhtemelen faktör analizi) kullanılm??t?r.

Ölçe?in kapsam geçerli?i, maddelerin ölçülmek istenen teorik yapıyı temsil etme düzeyi aç?sından de?erlendirilmi?tir. Ölçek, hedeflenen ilkö?retim kademesi için dil ve içerik aç?sından uygunlu?unu koruyacak ?ekilde tasarlanm??t?r.

Güvenirlik

Çevreye Yönelik Tutum Ölçe?i'nin (ÇYTÖ) güvenilirlik analizleri, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlılıkta sahip oldu?unu göstermektedir. Güvenirlik analizinde, tüm ölçe?in iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha de?eri hesaplanm?? ve **.84** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, psikometrik açıdan güçlü ve kabul edilebilir bir iç tutarlılık seviyesini i?aret etmektedir.

?ç tutarlılıkın yan? sıra, ölçe?in güvenilirli?ini desteklemek amacıyla Split-half yöntemi de kullanılm??t?r. Bu analiz sonucunda elde edilen Guttman split-half katsayısı **.80** olarak saptanm??t?r. Her iki güvenilirlik katsayısının da yüksek olması, ÇYTÖ'nün tutarlı ve güvenilir ölçümler sa?ladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??malarının bir parçası olarak, Çevreye Yönelik Tutum Ölçe?i'nin yap?sall bütünlü?ünü ve boyutların? belirlemek üzere faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Bu analizler, çevresel tutum yapısının ilkö?retim öğrencileri bakımında hangi alt boyutlardan olu?tu?unu ve maddelerin bu boyutlara ne kadar yüklendi?ini ortaya koymu?tur.

Çal??manın akademik referansına göre, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçe?in nihai yapısı belirlenmi? ve maddelerin tek bir genel tutum faktörünü mü yoksa birden fazla ilikili faktörü mü temsil etti?i incelenmi?tir. Bu süreç, ölçe?in teorik yapıyla uyumlu, sa?lam bir psikometrik temele sahip olmasının sa?lamam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: 3'lü Likert tipi derecelendirme (Örne?in: Kat?l?yorum, Karars?z?m, Kat?lm?yorum)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: ?lkö?retim Birinci Kademe Ö?rencileri (Primary School First Stage Students)

Age Group: Genellikle 6-10 ya? aral???

Population Details: Ölçek, Ya?aro?lu ve Akda? (2013) taraf?ndan ilkö?retim birinci kademe de ö?renim gören ö?rencilerin çevresel tutumlar?n? ölçmek üzere spesifik olarak standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan ifadelere ne kadar kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Davran??, Ekolojik Tutum, Faktör Analizi, Cronbach Alpha, ?lkö?retim Ö?rencileri, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: cyasaroglu13@gmail.com (Sorumlu Yazar: Cihat Ya?aro?lu)

Correspondence Address: Bilinmiyor

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2013

?zinler ve Ücret: Ölçek, Ya?aro?lu ve Akda?'n akademik yay?n? arac?l???yla kamuya sunulmu?tur. Akademik ve e?itim amaçl? kullan?mlarda yazarlara uygun ?ekilde referans gösterilmesi gerekmektedir. Ticari uygulamalar için sorumlu yazar Cihat Ya?aro?lu ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Ya?aro?lu, C., & Akda?, M. (2013). ?lkö?retim birinci kademe için Çevreye Yönelik Tutum Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??ması?. *Ad?yaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 253-275. DOI: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.485>

Ara?tırman?n tam metin PDF dosyas?na ResearchGate üzerinden eri?im sa?lanabilir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [cevreye-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Çevreye Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içeri?inde mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukar?da belirtilen akademik referanslara ve orijinal PDF belgesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM